

בלבבי משכן אבנה

לאנשים שרוצים להתקדם בחיים

בא רבי משה לחדר משכבו של השולטן, ובאשמורת הבוקר שמעו השנים את הקול בוקע מתחתיות ארץ. נעתקו המילים מפי רבי משה ולא ידע את נפשו. אמר לו השולטן: "קום, מה לך נרדם, אתן לך סוס מסוסי והמלט על נפשך, פן תספה עם כל אחיך!"

ובטרם היה סיפק בידו לענות, הורה השולטן והסוס הובא, ורבי משה שת פניו אל המדבר תוהה ומשומם. הוא רוכב בדרך, והנה איש לקראתו. אלו האיש: "אי מזה תבוא, ואנא תלך?" סיפר רבי משה דברים כהויתם.

אמר לו האיש: "אם ירא אלוקים אתה, למה עזבת את קהל עדתך, ונטשת את נחלתך?" ענהו רבי משה בכי: "אדרבה, איככה אוכל וראיתי ברעה אשר תמצא את עמי, ואיככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי?" אמר לו: "שוב אל המלך, וכה תדבר".

שב רבי משה אל השולטן, והשתחוה אפים ארצה. חרד השולטן לראותו ושאלו לסיבת שובו. אמר לו: "בדרכי פגשתי באליהו הנביא, אשר שלחנו אל הוד רוממותך לאמר: יואיל המלך לטבול את בשרו ולהחליף שמלותיו, ולפגוש באליהו הנביא בגנת הבית".

מהר השולטן לעשות כאשר צווה, הלך לגן והשתחוה.

ואליהו הנביא נגלה אליו ואמר: "הגד הוגד לי את כל הטוב אשר אתה עושה עם היהודים. ישלם ה' פעלך. אך זאת הפעם הסכלת עשה, כי מי שלח ידו בעם ישראל ונקח?"

בקש השולטן לענות, כי נביא שלחו, כי לא מלבו זמם את הרעה הזאת.

אך אליהו הנביא הקדים ואמר: "אין זאת כי אם עצת הצר הצורר, המשנה למלך. הוא מבקש שתכה ביהודים ותקבל את ענשך, ואזי יירש את כס מלכותך. אם ברצונך לראות הכנים דברי, הרם את מרצפות חדר משכבך ותחשוף את המנהרה, אשר דרכה תגיע לביתו!"

ויבקש הדבר וימצא, ויתלו את המשנה על פתח ביתו. ויכתב על ספר דברי הימים למלכי תוגרמה, להיות לאור לבני מרי, ולהודיע חסדי ה' ונפלאותיו. שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם. ■

בברכת שבת שלום, העורך

סיפור ולקחו

פורים

אחד מעשרה זכירות שאנו מזכירים בכל יום הוא הפסוק במיכה (פרק ו פסוק ה): עמי זכר נא מה יעץ בלך מלך מואב ומה ענה אתו בלעם בן בעור מן השטים עד הגלגל למען דעת צדקות ה'.

וכבר כתב החפץ חיים - באגרות ומאמרים (סימן ק) במכתבו אל ראשי "אגודת ישראל" בפולין, וזה לשונו: "ואין לנו לפחד פן נשאר ח"ו בודדים ונהיה מנוצחים, כי הלא ה' מבטחנו, ומי שנהל אותנו כל ימות עולם זה כמה אלפי שנים שבכל דור ודור עומדים עלינו ועל תורתנו הקדושה, ורועה ישראל לא עזבנו והצילנו מידם, והאומות כל תקפם וממשלתם נאבדו ונכרתו מתחת השמים, ואנחנו עם ישראל ב"ה חיים וקיימים עם תורתנו הקדושה.

ונספר: הגאון הקדוש רבי משה המון זצ"ל, רופאו של השולטן סולימן היה, ובהשפעתו נטה השולטן חסד ליהודים והפריך את עלילות הדם שטפלו עליהם. התקנא המשנה למלך ביהודים, והחליט להביא לאבדנם. מה עשה? הורה לחפור מנהרה מביתו ועד לחדר משכבו של השולטן.

ויהי בחצי הלילה, והשולטן שוכב על יצועו, וישמע את הקול מדבר אליו, כקול מאוב מארץ תלאובות. וכה אמר: "סולימן סולימן, עד מתי עצל תשכב, מתי תעור משנתך לעשות נקמה ביהודים, ולא יזכר שם ישראל עוד!" ויחרד השולטן חרדה גדולה עד מאד, ויאמר: "מי... מי אתה, כי קראת אל המלך?"

ויען הקול הדובר בו ויאמר: "אל תירא ואל תחת, אני נביאך מוחמד המדבר אליך. שמע לקולי ואבד את היהודים. כלה עשה בהם מנער ועד זקן, טף ונשים, ושללם לבז!" ויפג לב המלך, אך אמר כי רוח רעה בעתתו, ולא שת לבו לזאת. אך המחזה שב ונשנה בלילה הבא.

נבהל המלך ואמר בלבו: אכן, כלתה אל היהודים הרעה. שלח וקרא את רבי משה אהובו. בא רבי משה והשתחוה לפני המלך. אמר לו השולטן: "בביאנו נגלה אלי, וצוני להשמיד את כל היהודים. ועתה אמור לי, מה אענהו?"

חורו פניו של רבי משה, והתחנן לפני השולטן לשוב ממחשבתו הרעה. אמר לו השולטן: "הן אנוס אני על פי הדיבור. אם רצונך בכך, בא הלילה לארמוני ותשמע במו אזניך".

נושאים בפרשה

ועשית כיוור נחשת. נחשת נקרא נחשת מלשון זהב כסף ונחשת. וזו משמעותו כאן. וכן נקרא נחשת מלשון (בראשית ל, כז) נחשתי ויברכני ה' בגללך. וכן לא תנחשו. וכן נקרא נחשת מלשון נחש, שורש כל קלקול העולם. ואילו נחשת דמשכן תכליתו תיקון לניחוש, ותיקון לנחש.

והנה במשכן היה בנחשת בכמה אנפי כמ"ש לעיל (כה, ג) "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב כסף ונחשת". ונחשת היה לצורך מ"ש להלן (כו, יא), "ועשית קרסי נחשת חמשים והבאת את הקרסים בללאת וחברת את האהל והיה אחד". וכן מ"ש (כו, לז) "ויצקת להם חמשה אדני נחשת". וכן (כז, ב) "ועשית קרנותיו (של מזבח) על ארבע פנתיו, ממנו תהיינן קרנותיו, וצפית אתו נחשת". וכן בכליו נאמר שם, "ועשית סירותיו לדשנו ויעיו ומזרקתיו ומזלגתיו ומחתתיו לכל כליו תעשה נחשת". וכן נאמר שם שהמכבר "מעשה רשת נחשת". וכן "ועשית על הרשת ארבע טבעת

(המשך בעמוד ה')



כניסת השבת	יציאת השבת	יציאת לפי ר"ת	
5.12	6.14	6.55	ביתר
5.02	6.14	6.54	ירושלים
5:10	6.13	6.53	צפת
5.18	6.16	6.52	תל אביב
5.21	6.28	7.04	LA
5.28	6.30	7.01	NYC
5.58	7.00	7.40	PANAMA
7.08	8.07	8.49	SAO PAULO
6.59	8.05	8.40	BEUNOS AIRES

נא לשמור על קדושת הגיליון



מן הנלמד בכולל מתוך שיעורו של מורנו ורבינו הרב איתמר שורץ שליט"א

שיעור כללי בענין מחלפי סעודתייהו, וגדר מצות משלוח מנות המשך

והנה לענין משלוח מנות, כאשר יש לאדם ריבוי של משלוחי מנות, כגון שיש לו בבית מאה מוצ'רים, מעין מאה זוז, יש לדון לכמה אנשים עדיף שהוא יתן את המשלוח מנות, האם לאדם אחד את הכל, או שהוא יתן את זה לחמישים אנשים, לכל אחד שתי מנות.

ואולי זה עומק החידוש שנאמר כאן בדברי הנמוק". דהנה מבואר דהם היו מחלפי סעודתייהו אהדדי, היינו שהם נתנו עוד ועוד, עד שנתנו אפילו סעודתם. ולכאורה למה הם שלחו רק לאותו אחד, אדרבה היה להם להרבות ולתת את הסעודה לרעים רבים ולמה הם החליפו את כל סעודתם לתת אחד לשני. ומזה לכאורה מוכרח בדברי הנמוק", שבודאי עדיף לתת לאחד את כל המשלוח מנות, ועד כדי כך שהם נתנו אפילו את סעודתם דידהו, וזהו שיעור בשלמות של הנתנה שהם נתנו. אך עכ"פ זהו עומק החידוש שנאמר כאן בדברי הנמוק", שהיו מחלפי סעודתייהו אהדדי.

[הפשט בב"ח כך הוא, שבאופן שיש לו אוהבים, וידידיו של בני אדם הם מועטים, אם הוא יתן לו מעט, זה לא כדי שיעור אהבתו, ולכן עדיף לחזק את הקשר מול האחד. ולא מסתבר לומר שכל המקרה כאן נאמר באופן שלא היה לאותו חכם רק אוהב אחד]. נמצא א"כ שלושה מהלכים בהבנת החידוש אליבא דשיטת הנמוק".

ג. שיטת רש"י.

שיטה שלישית בסוגיא כידוע, זוהי שיטת רש"י. רש"י לומד בסוגייתינו שהיו מחלפי אהדדי, היה זה אוכל שנה אחת אצל חברו, ושנה לאחר מכן היה חברו אוכל אצלו.

בדברי רש"י, הקשה הב"י כאן בסוגייתינו, וזה לשונו "וקשה לי על דבריו, דא"כ לא היו מקיימים משלוח מנות איש לרעהו. וא"ת שהיו שולחים מנות איש לרעהו, א"כ מאי אתא לא שמועין".

ומבואר בב"י תרתי. חדא, דא"כ לא היו מקיימים משלוח מנות איש לרעהו. ובפשטות, מחמת שרק אחד שלח, והשני לא שלח. ויתכן עוד, ששניהם לא היו מקיימים, מפני שגם הראשון לא שלח, שהרי הוא בא לאכול אצל חברו. ואם תאמר שהיו שולחים מנות איש לרעהו, דהיינו

שנים וכדו', או שנים ולאחר מכן אחד, אך עכ"פ הם בודאי שלחו פעם אחת שנים בבת אחת, ולכאורה למה הם שלחו כל פעם עוד, ולא עשו את הכל בבת אחת.

ולפי מה שנתבאר השתא, היה מקום לומר שאם הם היו שולחים את הכל בבת אחת במשלוח מנות הראשון, הוא איננו חייב. אחרי שהוא שלח שנים בבת אחת, החיוב כבר חל, אחרי שכבר החיוב חל עליו, אפשר גם לשלוח את הסעודה עצמה. דהיינו, אם הוא שולח מעיקרא רק את הסעודה, אז החיוב מעולם לא חל עליו כמשלוח מנות, אבל אם הוא שולח בזה אחר זה, אז בפעם הראשונה שהוא שלח, הוא בודאי מחוייב, והוא בודאי קיים. הוא מחוייב, כי הוא יכול לשלוח רק חלק, והוא בודאי קיים כי נשאר לו חלק, אחרי שהוא התחייב במצות משלוח מנות, ומעתה גם אם הוא ישלח את הסעודה, אולי הוא יצא ידי חובה. אמנם היה מקום לומר שאם הוא ישלח את הסעודה הוא גם לא יצא ידי חובה, כי הוא לא שייר לעצמו כלום, אך מבואר בנמוק", שגם זה חלק מהחיוב שבדבר, והקיום שבדבר, שגם אם הוא לא ישייר לעצמו לבסוף כלום, אפילו הכי הוא חייב לתת, ואם הוא נתן, הוא קיים את המצוה אפילו על עצם סעודתו שלו גופא, כמו שנתבאר.

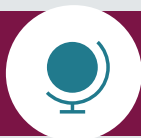
[אמנם אין הכרח בדברי הנמוק"י לומר כן, ואפשר להעמיד שמדובר רק באופן כזה שכל פעם הוא לא שלח עד שהוא קיבל אחד בחזרה, ולעולם לא היה זמן שהוא לא נשאר בלא כלום. ובאמת זה מילתא דמסתברא, כי לא מסתבר שהוא חצי יום גמר לשלוח לו, ואחרי חצי יום הוא שלח בחזרה, למה שיעשו שני שלוחים, בין כה וכה הוא הולך הלוך וחוזר].

אופן נוסף לבאר החידוש לדברי הנמוק", הוא עפימ"ש הב"ח (ס' תרצ"ה) גבי מתנות לא־ביונים, כאשר יש לאדם ריבוי של מעות, כגון שיש לו מאה זוז, למי הוא יתן את אותם מאה זוז, האם הוא יתן את זה לשני עניים או יחלק להרבה עניים, וכתב הב"ח, שיתן להרבה עניים. [ומשמע בב"ח דלא כהפוסקים שצריך שיעור סעודה, אלא דסגי בשיעור של זוז, ואכמ"ל בזה]. והם דברי הרמב"ם הידועים (אבות פ"ג משנה ט"ו) שריבוי המתנה עדיפה.

אך עכ"פ, לדברי הבנין ציון, שנתבאר שיש צד לומר שהחיוב הוא דוקא ע"י שליח, א"כ אפשר לומר במה שכתוב בגמ' ואליבא דהנמוק"י שהיו משלחים כל כך כנ"ל, אולי הגדרת הדבר היא כך, דדרך אדם ששולח מנה אחת או שנים, בד"כ יכול לשלוח את זה בידו, אבל אם הוא שולח עוד ועוד, מסתברא מילתא שאופן העברת המשלוח מנות מסתמא היה ע"י שליח. וזה מה שכתוב שמשלחין כל כך עוד ועוד עד שהגיעו לכדי סעודתן, דהיינו הריבוי, שכלל שהדבר גדול יותר, צריך לשלוח ע"י שליח. וזהו "והיו משלחים כל כך", כלומר ביטוי הדבר ששלחו את כל מאכלם שיש להם בבית, בא ללמדנו שהשליחות לכאורה לא נעשתה בידו, אלא השליחות נעשתה ע"י שליח, וזה גופא הקמ"ל, לא בשיעור השליחות, אלא בצורת השליחות שהיא לא נעשתה בידו, אלא נעשתה ע"י שליח. או שנלמד שאפילו ע"י שליח יוצא, [כמו שנבאר להלן], או שנלמד שהיא גופא כתוב כאן, שלכתחילה בודאי יש מצוה לעשות את הדבר ע"י שליח, ולכן נאמר כאן שהם שלחו את הריבוי ע"י שליח.

אופן נוסף להבין החידוש לדברי הנמוק", הוא ע"פ דברי המג"א שהוזכרו לעיל. דהנה למג"א הרי שיעור הדבר שהוא צריך לשלוח מסעודתו, ומי שאין לו סעודה, איננו חייב לשלוח. ונתבאר בשיטת הרמב"ם, שהיה ס"ד במחלפי אהדדי, שכל שהוא נותן את סעודתו, הוא פטור, והנה כאן לדברי הנמוק", הם היו שולחים כל כך עד ששלחו סעודתם. והנה בפשטות אם הם היו שולחים את הכל בבת אחת, היה מקום לומר שהם פטורים, משום אותה סברא שנתבאר בשיטת הרמב"ם ע"פ המג"א, דכיון שהם שולחים את כל מאכלם שיש להם בביתם כולל סעודתם, נמצא שהוא לא שייר לעצמו לסעודה כלום, וזה סיבת פטור, וקמ"ל שעדיין יש חיוב, וכמו שנ"תבאר בשיטת הרמב"ם במחלפי אהדדי, וכמו"כ הימ"ל אם הם נתנו את כל סעודתם באופן כזה שיש כאן צד של פטור, דאפ"ה חייב.

ולפי"ז יתכן לומר שבזה מדויק מש"כ הנמוק"י שהם שלחו כ"כ עד כדי ששלחו כדי סעודתם, ומשמע שהם שלחו בזה אחר זה, והרי הפוסקים דנו מה הדין בשתי מנות אם הוא שלח כל מנה בנפרד. א"כ גם אם לא נאמר שהנמוק"י מיירי באופן ששלחו כל מנה בנפרד, אלא שלחו שנים



רוח שבמים שבמים ח"ב - היגררות עם תנועות

בפעם הקודמת התבאר ארבעת חלקי הקלוקל, הנובעים מיסוד הרוח שבמים שבמים: היגררות בקביעות, היגררות בלי גבולות, היגררות מהירה והיגררות עם התלהטות.

מכיוון שהקלוקל הנובע מיסוד זה, על כל ארבעת חלקיו, גורם לאדם להיגרר הרבה מעבר למקומו הטבעי, נציע מהלך תיקון המורכב משני חלקים: א. החלשת ההיגררות מכח יסוד העפר. ב. הכוונת ההיגררות לכיוונים הנכונים מכח יסודות המים, הרוח והאש.

בפעם הזאת נבאר בס"ד את החלק הראשון, ואי"ה בפעם הבאה נשלים את העניין.

כפי שהוזכר פעמים רבות, כל היגררות גורמת לאדם שני קלוקלים: א. היא גורמת לו לצאת מעצמו - לאבד את חלקו. ב. והיא גורמת לו להיגרר אחר דברים שנמצאים מחוצה לו - דברים שאינם שייכים לחלקו.

ואשר על כן, התיקון הוא להיכנס אל תוך עצמו, ובמילים אחרות, להכיר את עצמו. ובכך הוא מרוויח את שני החלקים: הוא גם חוזר לעצמו ולחלקו, והוא גם לא נגרר אחר דברים שברור לו שאינם שייכים לו. ובהגדרה דקה, הוא נמצא בתנועה הפוכה מתנועת ההיגררות. שהרי תנועת ההיגררות היא מבפנים החוצה, ותנועת ההכרה העצמית היא מבחוץ פנימה.

תיקון מכח יסוד העפר

וכאן נכנס כוחו הנפלא של יסוד העפר. יסוד העפר - בכוחו לבנות, לחזק, ולתת קביעות ויציבות לדברים. וכאשר האדם משתמש בכח זה באופן הראוי, הוא יכול להשיג תמש בתכונות הללו. הוא יכול לבנות מהלך של הכרה עצמית, לחזק את הקשר שלו עם עצמו, ולהתמיד במהלך ההכרה העצמית בקביעות ויציבות - וזה סוד ההצלחה.

תכונה נוספת הנובעת מיסוד העפר, ומסייעת מאוד להכרת הנפש, היא תכונת הריכוז. ע"י הריכוז, יכול האדם לחדור אל תוך מעמקי נפשו ולהכירה היטב.

ומלבד התועלת היוצאת מהתיקון הנ"ל כשלעצמו, בעצם כך שהאדם משתמש בכח הקביעות באופן הנכון, הוא מתקן את הקלוקל של ההיגררות בקביעות.

על האדם לבנות מהלך חזק וקבוע של הכרת עצמו, באופן מקיף ויסודי - מאלו חלקים הוא מורכב, מהי הרכבת יסודותיו, מה תכונותיו ומעלותיו וכו' וכו'.

רוב בני האדם אינם אפילו מודעים לצורך בהכרת עצמם, וכ"ש שהם אינם משקיעים בכך זמן וכו. ואמנם לא כאן המקום להאריך, אך האמת היא שכמעט כל החיים תלויים בזה¹.

ככל שהאדם משתמש ביסוד העפר, ועמל לאחוז במהלך של הכרת עצמו בקביעות ויציבות, הוא מכיר את עצמו יותר ויותר, ומתחבר לעצמו יותר ויותר, ונכנס לעצמו יותר ויותר.

אמנם, אין לאדם אפשרות להכיר את מציאות האני' שלו על כל חלקיה בשלמות. ומי שחושב שהגיע להכרה מושלמת של עצמו, הוא אינו אלא טועה. אך ככל שהאדם יע- מול ויכיר את האני' שלו יותר, זה יקדם אותו בכל העבודה הפנימית שלו.

כאשר האדם למד להכיר את עצמו, הוא יודע להתאים את מעשיו לאישיותו, ובד בבד גם לפרוש מן המעשים שאינם מתאימים לו, והיגררותו לדברים חיצוניים אשר אינם קשורים אליו, הולכת ונחלשת.

המהר"ל ועוד האריכו מאוד בנושא הכרת האדם את עצמו, ואמרו שזהו שורש כל העבודה של האדם. המהר"ל אומר כי גלות עניינה העדר הכרה של האדם את עצמו, ולעומת זאת, גאולה היא מלשון גילוי - גילוי הנפש, אשר נמצאת בעומקו של האדם עצמו.

כפי שהוזכר לעיל, שלב זה הוא השלב הראשון בתיקון ההיגררות השלילית. לאחר שהאדם עבד תקופה מסויימת על הכרת עצמו, ומרגיש שההיגררות השלילית נעצרה, או על כל פנים נחלשה, עליו לנתב את כח ההיגררות לכיוונים הנכונים. וזאת - בפעם הבאה, בעזר ה' יתברך. ■ [מתוך סדרת "ארבעת היסודות - יסוד המים" פרק יג]

(המשך מעמוד ב')

שבין כך הם היו שולחים, זולת מה שהלך לאכול אצל רעהו, א"כ מאי אתא לאשמועינן.

ומבואר בדברי הב"י בשיטת רש"י, דמיירי שהם היו הולכים לסעוד אחד אצל חברו. ונקודת הנידון בסוגייתנו היא, כמו שדן הדרכי משה בדברי הב"י, כאשר האדם הולך לאכול אצל חברו, או חברו בא לאכול אצלו, האם מקיימים בזה מצות משלוח מנות או לא.

ויש לדון בזה משני פנים. חדא, האם נאמר לשון של "משלוח לוח", לא מדין "ושלח את ידו", שהיא נשאת אצלו, אלא מדין "ושלחה מביתו", שהרי בשעה שהוא הולך לאכול אצל חברו, או חברו בא אצלו, הדבר אינו מתנתק ממנו.

ועוד יש לדון בזה, לפי דברי הבגין ציון שיש דין של "משלוח לוח" מנות איש לרעהו. שהרי מה שהם עשו כאן, שהלכו לאכול אחד אצל חברו, לא היה ע"י שליח, א"כ מונח בקמ"ל לשיטת רש"י, שהיה מקום לומר, אם יש דין ע"י שליח, א"כ אפילו אחד מהם לא קיים מצות משלוח מנות, וקמ"ל שהאחד כן קיים, וא"כ מוכח לכאורה בשיטת רש"י כמו הצד של הבגין ציון שלא צריך ע"י שליח.

נמצא שבדברי הדרכי משה מונחות שתי נקודות נידון, נידון ראשון, שהוא עצמו אוכל אצל חברו. ויתר על כן, שזה לא נעשה ע"י שליח.

והנה בזה גופא שהוא אוכל אצל חברו, או שחבירו אוכל אצלו, אם מהני מתנה על מנת להחזיר במצות משלוח מנות, כמו שדנו האחרונים, אז לכאורה גם אם הוא אוכל אצל חברו ודאי שזה יהיה מהני. ורק לפי הצד שמתנה ע"מ להחזיר לא מהני במשלוח מנות, אז זה שהוא נותן את זה לחבירו, והוא חוזר ואוכל אצלו, או שחבירו בא אצלו, יש כאן מקום לדון עכשיו האם הוא קיים מצות משלוח מנות, או לא קיים מצות משלוח מנות.

ויתר על כן, הרי הרמ"א פסק שמהני התקבלתי, ואם מהני התקבלתי, א"כ זה שהוא שולח לחבירו ולאחר מכן הוא בא לאכול אצלו, לכאורה לא גרע מכל התקבלתי. וכיון שמתנה על מנת להחזיר מהני, וכל שכן ע"י התקבלתי שבדבר, הרי ש"ל בכל שכן שמהני כאן שהוא יבוא לאכול אצלו בחזרה. וכל זה נכלל בכלל דברי הדרכי משה גופא שקמ"ל שיוצא ידי חובה.

ואמנם אם יש כאן קנין גמור, ולאחר מכן הוא בא לאכול אצלו, וכמו שכותב הכף החיים (אות מ"ב) שהרוצה לקיים מצות משלוח מנות במה שמזמין את חברו לסעודה, יתן לו הבעה"ב בידיו ויגביה ויגיד לשם יחוד קוב"ה של מצות משלוח מנות, ולאחר מכן יאכל, יעו"ש. ואם כך נעשה גם כאן, ודאי שיש בזה קיום גמור, אבל גם אם לא, אם מהני מתנה ע"מ להחזיר, ומהני התקבלתי, לכאורה יהיה מהני וכמו שנתבאר בדברי הדרכי משה.

כל זה הוא מהלך הדרכי משה בשיטת רש"י, שעל אף שהוא הולך אצל חברו והוא אינו מתנתק אצלו, וזה לא ע"י שליח, אפילו הכי מהני וכמו שנתבאר. [תם ולא נשלם

מקוצר היריעה] ■ [קובץ שיעורים כללים סי' נח]

1 לצורך כך, ניתן ללמוד בהרחבה "ארבעת היסודות - הכרת הנפש", "ארבעת היסודות - מהות המידות", ושאר ספרי "דע את".



אופן לימוד ההלכה

ודינים אשר אינם שייכים לנו. כגון ישראל שאינו מזרע המלוכה וגם לא משבט לוי, והוא לומד דיני כהן ומלך. על אף שיש בדינים אלו נפקא מינה למעשה, אבל לו עצמו אין שייכות להם. קודם על האדם ללמוד דינים הנוגעים אליו.

ואילו את מה שחייבים **אנו לבוראנו חובה רבה,** היינו טהרת הלב והמח והאיחוד ביניהם, את העיון הזה - **נעזבהו להרגל ונניחהו למצות אנשים מלומדה!?**

אדם שאינו לומד הלכה, הרי הוא מניח את הדברים למצות אנשים מלומדה, וכך גם מקיימם. מחוסר ידיעה הוא עלול לעקור אפילו דינים מעשיים, כגון שהיה נוהג בכל שנה להניח נר חנוכה בחלון ביתו. בשעה טובה התרבו הנפשות, הוא מכר את דירתו, קנה דירה אחרת וגם שם הוא מניח את החנוכה בחלון ביתו. הוא רק לא שם לבו לכך שהדירה הקודמת היתה בקומה רביעית, ועכשיו הוא גר בקומת כניסה, יש לו בית פרטי, ובאמת עליו להניחה בכניסה לביתו.

כאשר אדם מקיים את המצוות בבחינת 'מלומדה', הוא עלול לעקור אפילו דינים למעשה, מחמת שהוא ממשיך לעשות מה שעשה שנה שעברה, בשעה שהמקרים השתנו וא"כ גם הדין השתנה. אדם שחי מלומדה, מה שאבותיו עשו הוא גם עושה. לפעמים זו מעלה, אך לפעמים יש בזה חסרון. אבותיו עשו זאת במקרה מסוים, ולפניו הזדמן מקרה אחר. יש אנשים שממשיכים לשמור יו"ט שני כי כך נהגו אבותיהם. אבותיהם היו גרים בחו"ל, ואליהם זה לא נוגע כלל למעשה.

אדם אינו יכול להמשיך לעשות כל דבר כי אבותיו עשו. אחרי זה אם באים ואומרים לו שלא צריך להמשיך את מסורת האבות, הוא צועק שקמו דור חדש שעוקר מנהגי אבות. זה נקרא בלשון חכמים: מנהגי שטות שאין להם תוקף לדינא.

יש מנהגים שנאמר עליהם "מנהג ישראל תורה הוא", יש מנהגים שהם של שטות ואין להם תוקף לדינא, ויש מנהגים שהם עוד יותר גרועים משטות. הם פשוט נגד הדין! הם נוצרו ע"י אדם מסוים שעשה מעשה מחמת נתונים שהיו אז, ואנשים העתיקוהו לאורך כל הדורות.

משל למה הדבר דומה, עם-הארץ ביקר אצל חברו ביום חמישי של חנוכה וראה שהוא מדליק חמש נרות, ולמחרת הוא נוהג כמוהו וממשיך להדליק את אותו מספר נרות...

אי אפשר להמשיך כל דבר. אדם שמבין מהי נקודת השורש, מבין אם שייך להמשיך כך או לא. אם שייך להמשיך - הרי שמחוייבים להמשיך, כמו שנאמר: "ואל תטוש תורת אמך" [משלי א, ח], אבל לא כל דבר שנהגו אבותינו יכולים גם אנו לנהוג. אם אדם מתנהג מלומדה, הוא בעצם יכול לעקור אפילו את הדין מכח מנהגים שהוא ממשיך לעשות אותם. הוא

אף פעם אינו פוסק ולא חדל מהם. כמו כן לענייני עבודת הנפש, אם אדם מתנהג מנהג מלומדה - אין אפילו סיכוי קלוש שיוכל לצמוח. חייבים ללמוד בעיון את הדרך איך לקנות, ורק אחרי כן לעשות מעשים בפועל.

אם לא נסתכלנו ולא עינו מה היא היראה האמי תית, ומה ענפיה, איך נקנה אותה, ואיך נמלט מן ההבל העולמי המשכח אותה מלבנו? הלא תשכח ותלך אף על פי שידענו חובתה!

ראשית כל צריך האדם להסתכל ולעיון, להבין מהי היראה האמיתית ומה הם ענפיה, כי בלאו הכי עלול הוא לטעות בהבנת היראה האמיתית.

לדוגמא: אדם לומד בספרים הקדושים על יראת העונש, והוא מתרגל שזו היראה היחידה שישנה. יום אחד, באיזו שעת התרוממות המוחין, הוא מרגיש את מציאות ה' בלבו והדר גאונו, ומרגיש משם יראה. הוא מנסה לחשוב האם זו היראה הרצויה, ומגיע למסקנה שלא! הוא הרי למד שהיראה הרצויה היא יראת העונש. הוא מסיח דעתו מהענין, וחוזר להתיירא רק מהעונש.

זוהי טעות הנובעת מכך שלא עיין בדברים כראוי. בודאי שאדם צריך לעלות ממדרגה למדרגה, להתחיל מיראת העונש ולהמשיך הלאה, אבל אם היתה לו הרגשה יותר פנימית לרגע - חלילה לו מלעוקרה!

נמצא, שאם לא יעיון אדם מהי היראה האמיתית, יתכן שירגיש את היראה האמיתית, אבל כיון שלא עיין מהי, הוא עלול לפסוח עליה.

אפילו בעולם הזה, אם היו מציעים לאדם לקנות חפץ מסוים בעל ערך, אלא שהוא אינו מכיר בערכו ובתועלת הטמונה בו - הוא לא היה קונה, ובכך הפסיד. הוא לא מבין שזה באמת מה שהוא צריך.

לדוגמא: אדם מחפש לקנות רהיט מסוים. הוא מסתובב בכמה חנויות, ובאחת החנויות מציעים לו באמת את הרהיט הכי טוב, אך הוא לא קונה אותו כי אינו מבין ברהיטים. הרהיט לא נראה לו אז הוא לא קונה. אבל כל הסיבה שהוא לא נראה לו, נובעת מכך שאינו מבין ברהיטים, הוא לא נגר.

כך להבדיל ביראה. האם האדם מבין מהי יראה? התשובה המוחלטת היא: לא! בכדי להבין, אדם מוכרח ללמוד. הוא יכול לעבור על חלקי היראה הנכונים ולדלג עליהם, לא להבין את עומקם.

ישנם גם מקרים הפוכים: אנשים קראו בספרים שצריך להתיירא מהבורא יתברך, אבל אינם מתייראים כלל מפני העונש. אם עולה יראת העונש בלבם - מיד הם מסיחים דעתם ממנה. גם זו הנהגה לא נכונה. ישנה יראה תתאה [-במדרגה נמוכה יותר], שגם אותה צריך האדם לקנות. אדם צריך ללמוד מהי היראה האמיתית על כל חלקיה, לדעת היכן הוא אוהז, ולדעת גם שישנם לפעמים רגעי

התעלות בהם אדם מתרומם למעלה. ומה ענפיה. היראה היא שורש, אבל יש לה ענפים, ומהענפים אדם יכול להגיע לגזע. כמו במשל הגשמי, אם אדם רוצה שיהיה לו גזע של עץ, הוא לוקח יחור, ענף, זורע באדמה, וממנו יוצא עץ גמור. כלומר, מהענף יכול אדם להצמיח שורש.

כך בנמשל, מענפי היראה יכול אדם להגיע לעצם היראה. אבל אם אינו יודע מה הם הענפים, הרי שלא יגיע מהם ליראה. אם כן, באי ידיעת הענפים הוא מונע מעצמו מלהגיע לשורש, ליראה עצמה.

ואיך נימלט מן ההבל העולמי המשכח אותה מלבנו? הלא תישכח ותלך אע"פ שידענו חובתה!

כאן כתובה נקודה נוספת: לפעמים אדם כבר יודע מהי היראה, מכיר את שורשיה ואת ענפיה, אבל ההכרה נמצאת במוחו בלבד, ואילו בלבבו, אם לא עמל להשיג זאת, לא רק שהדברים ישכחו מהלב, אלא בסופו של דבר ישכחו גם מהמח, כי "מילתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו אדעתיה".

ישנם דברים הקנויים בלב האדם. אדם מטבעו מפחד מאש, הוא לא צריך לזכור זאת, כי הפחד טמון אצלו עמוק בלב, ממילא המח זוכר. אבל אם בלב זה לא נמצא - בסוף ישכח זאת גם במוחו, וא"כ בודאי לא יקנה זאת.

אם כן, אדם שיודע את כל חלקי היראה, הוא השקיע חצי שנה ללמוד את כל המושגים, האם די בכך? התשובה הברורה היא: לא! בודאי שהוא עשה את השלב הראשון והחשוב, אבל עכשיו הוא חייב לעבוד להעתיק את ידיעת המח לידיעת הלב. מדוע?

כי **איך נימלט מן ההבל העולמי המשכח אותה מלבנו.** הלב שיש לנו הוא לב חומרי, מלא דם. "כי הדם הוא הנפש", הכל חומריות. בתוכו שוכנים חלקי הנשמה, בעיקר הרוח שבאדם שהיא הרוחניות. אם אדם מעורר את הלב, הרי הוא מעורר את הרוח האלוקית הטמונה בקרבו ועל ידי זה הוא יכול לעבוד את בוראו, אבל אם הוא לא מתמיד לעורר את הידיעה שבלב, הלב מטבעו הוא לב אבן, לב חומרי.

כמו שכותב רבינו הרמב"ם שאדם נמשך בדעותיו אחרי אנשי מקומו - כך גם הלב נמשך אחרי מה שהוא חש. האדם ההולך ברחוב שכולו חומר וגשמיות, אם אינו מספיק חזק בדעתו - מצא מין את מינו ונייעור; הלב החומרי נמשך אחרי החומר. משיכה זו בעצם מגבירה את החומריות ומשכיחה את הרוח האלוקית, את עבודת הנשמה, את היראה, את האהבה ושאר חלקי העבודה.

נמצאים אנו, אפוא, במלחמה: מצד אחד עולם החומר מושך את הלב החוצה, וממילא המח נמשך בעקבותיו, ומאידך יש לנו עבודה להגיע לנקודה הפנימית. לכן צריכים אנו ללמוד את האמת כשלב ראשון, ואחרי כן את הדרך לקנותה. ■ [מתוך 'בלבבי' על מסילת ישרים פרק א]



ההשפעה השלילית של פעולות שגרתיות מתוך הכרח

לכשנתבונן בתהליך של גידול הילדים, נבחין בתופעה מאד מעניינת. כאשר מצ' טרף למשפחה תינוק חדש, כולם שמחים ב"ה ומשקיעים רבות בגידולו, ועל אף הקושי הכרוך בכך, בדרך כלל השקעה זו מלווה בתוספת הרגשה חיובית של אהבה והענקה עבורו. לעומת זאת, לאחר מכן כאשר הילד גדל מעט, לפתע כל החיות [או לפחות חלקה] שהיתה לנו בפעולות שעשינו עבורו בימי הילדות מת' פוגגת, ובמקרים קיצוניים אף ניתן להבחין, שהאמא תופסת את עצמה כעוזרת בית חיצינית אשר עושה את הכל מתוך הכרח.

יתירה מכך, פעמים שאף ביחס שלנו לילדים שגדלו כבר, ישנו ניגוד עניינים מוח' לט. כלומר, מחד ישנה מערכת שבמסגרתה אנו חווים את הילדים, משחקים איתם ונהנים ממעשי השוכבות שלהם, ומאידך כאשר אנו עוסקים בתפעול היום יומי של הבית, אנו תופסים זאת כנטל וכמעמסה.

מהי התולדה של תופעה לקויה זו?

ישנם שני קשיים שנגרמים ישירות כתוצאה מגישה זו לפעולות היום יומיות שלנו. ראשית, גישה זו היא לקויה כלפי מערכת החיים שבה אנו חיים כהורים, מכיון שכאשר ההשקעה שלנו בטיפעול הבית חסרה את החיות והחדוה, הרי שבשלב מסוים עלולה להיות שחיקה שנגרמת באופן טבעי ממעשים שנתפסים אצלנו כחסרי תכלית.

בנוסף לכך, כאשר אנו עושים את הפעולות היום יומיות שלנו כדבר שגרתו ונ' טול חינויות, ישנו חשש שדוקא הטירחו שלנו למען הילדים תגרום לנו לניתוק מסויים מהם. מודוע? מכיון שבתת-מודע אנו נרגיש שהם הם הגורמים למעמסה של החיים שלנו, כאשר בגללם שוב אנו מוכרחים לשטוף כלים מתוך, בגללם שוב אנו מוכרחים לכבס, בגללם הריצפה התלכלכה שוב ואנו צריכים לנקות וכו'.

ולכן, אף שכמובן איננו מבטאים זאת מפורשות בפה, ואפילו איננו חושבים כך באופן ברור, אולם בעומק הנפש, מכיון שאנו חווים את הפעולות שנגרמות לנו כתוצאה מגידול הילדים כטירחו ויגיעה, התולדה היא שאנו מגדלים ילדים שאינם מרגישים את ההענקה וההשקעה שלנו עבורם. יתירה מכך, מעשים הנע' שים בתמידות ללא חיות, הם היפך המבנה הנכון של צורת אדם.

כיצד נגרום לילדים להעריך את ההשקעה של ההורים עבורם

תופעה מצויה היא, שאמא או אבא מתלוננים על כך שהם משקיעים מעצמם רבות עבור הילדים, אולם הילדים אינם מרגישים ומעריכים זאת. מהו המקור לתופעה זו?

בחלק מהמקרים מקור התופעה נעוץ בדיוק בנושא בו אנו עוסקים. כלומר, אי' ננו מטילים ספק בכך שאכן אותם הורים השקיעו רבות עבור ילדיהם, ברם אותה השקעה היתה נטולת חיות ושמחה, כאשר לפעמים אפילו כלפי חוץ היה ניתן להבחין שחלק גדול ממעשיהם הינו בבחינת כורח המציאות, ולכן הילדים אינם מעריכים כראוי את אותה נתינה מצד ההורים.

אולם אילו אותם הורים היו עושים את אותם פעולות בדיוק, אלא שהיו מוסיפים להם 'תבלין קטן' של חיות ושמחה, הרי שהיחס מצד הילדים היה משתנה לח' לוטין, כאשר בקלות היה ניתן להבחין בהערכה הרבה שהם רוחשים להשקעה והמאמצים של הוריהם.

לכשנתבונן, נבחין שישנן פעולות שגרתיות שבלאו הכי אנו עושים עבור הילדים, וא'כ במקום לחשוב תדיר עד כמה הפעולות הללו 'מפריעות' לנו בחיים, וכיצד הן מהוות נטל עלינו, נשתדל לנתב את אותן פעולות בדיוק לאפיק חיובי. כיצד נעשה זאת?

תחילה ישלשים לב, שבשעה בה אנו עושים את אותן פעולות שגרתיות, עלינו להיות מודעים לכך שאנו עושים אותם לצורך הילדים. מחשבה כגון: 'אני שוטפת כלים מחמת שאני שמחה לתת לילדים שלי צלחת נקיה שבה הם יאכלו', עשויה להעניק לילד לא רק צלחת נקיה, אלא אף נתינה חשובה בתחום הרגשי, כאשר בתוספת לצ' לחת - הוא מקבל אף לב בתוכה, דבר שאינו יכול לקנות או לקבל באף מקום אחר. ■

[מתוך דע את ילדיך פרק ג]

נושאים בפרשה

המשך מעמוד א'

נחשת". וכן "ועשית בדים למזבח בדי עצים שיטים וצפית אתם נחשת" וכן כתיב (שם כז, יט) "וכל יתדת המשכן נחשת". והרי שהקרסים האבנים, מזבח, וכיור, ויתדות היה בהם נחשת כמ"ש (שם לח, ל) ויעש בה את אבני פתח אהל מועד, ואת מזבח הנחשת ואת מכבר הנחשת ואת כל כליו. ואת אבני שער החצר ואת כל יתדת וגו'.

והנה אמרו רז"ל (שמות רבה מט, א) נחשת, זו ארץ ישראל, שנאמר (דברים ח, ט) "ומהרריה תחצב נחשת". ועוד אמרו במדרש (שם, ב) זהב, זה אברהם שנבחן בכבשן האש כזהב. כסף, זה יצחק שנצרך ככסף על גבי המזבח. ונחשת, זה יעקב, שנאמר נחשתי ויברכני ה' בגללך. והרי שנחשת שהיה במשכן זהו מכחו של יעקב אבינו שעליו נאמר נחש דתיקון ולא דקלקול "כי לא נחש ביעקב" כלומר שאין בו נחש של קלקול, נחש עקלתון. עקמות דקלקול אלא נחש בריח, שהיה במשכן מבריח מן הקצה אל הקצה - בריח התיכון, שהוא בחינתו של יעקב. וזהו כח חיבור המשכן מכח קרסי נחשת המובאים בלולאות - ומחברים את הקרשים. כי בפנימיות נתחברו ע"י בריח התיכון, בחינת יעקב כנ"ל ובחינוניות ע"י הקרסים כנ"ל, ע"י נחשת דתיקון יעקב. שהרי אברהם קראו לביהמ"ק הר, ויצחק קראו שדה, ויעקב קראו בית. ולכך כל קיום המשכן - ביהמ"ק ע"י יעקב. ולכן האבנים והיתדות המקיימים את המשכן היו של נחשת דייקא כנ"ל.

וזהו בחינת מזבח כנגד יעקב כמ"ש רז"ל שאברהם בימין - מנורה. יצחק בשמאל - שלחן. ויעקב באמצע - מזבח. ולכן המזבח היה עשוי הוא וכליו נחשת כנגד יעקב אבינו. ולכך נקרא המזבח מזבח הנחשת (לח, ל).

ושורש תיקון זה נתגלה אצל משה כמ"ש (במדבר כא, ט) "ויעש משה נחש נחשת וישמהו על הנס, והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי". והיינו העלאה מנחש תחתון דקלקול לנחש עליון - נחשת דתיקון. וזה נעשה ע"י המשכן כנ"ל. וכן מחתות הנחשת (שם יז, ד) מהוים תיקון לזה.

והנה בקללות כתיב (ויקרא כו, יט) "ונתתי שמיכם כברזל, ואת ארצכם כנחשה". ובקללות במשנה תורה כתיב (דברים כח, כג) "והיו שמיך אשר על ראשך נחשת והארץ אשר תחתך ברזל". ותיקון לזה הוא הכיור שהיה נחשת וכנו נחשת לרחצה. שפע מים דתיקון היפך "ארצכם נחשה", והיפך "שמיך אשר על ראשך נחשת". ■

[מתוך כתבי הרב, שליט"א]



שורש אבוס

מהלכי ההשפעה

המילה **אבוס** לא מופיעה להדיא בתורה.¹ המשמעות הראשונה של המילה הזו, היא ההוראה על המערך שבו מטילים את מאכל הבהמה לפניו. גם, ישנה פעולה ששמה מאותו שורש: **האביסה**.

הרעיון הבסיסי שעליו עומדים **האבוס** ו**האביסה**, הוא רעיון **ההשפעה וקבלת השפע**. **האבוס**, בהיותו **המכיל** של השפע (של הבהמה) טרם ההשפעה, נבחן **כמקורו** של אותו שפע. **האביסה** היא הפעולה המקרבת והמגייעה את השפע למקבל (הבהמה **האבוסה**).

בכל אלה, ישנן בחינת קלקול ובחינת תיקון. וכל אחת מהן מתפרטת לכמה וכמה היבטים. ככלל, נאמר שמצב ה**תיקון** הוא בהיות השפע, המגיע למקבל, **אמצעי** לקשר בינו למשפיע. כל מצב שבו אין קשר זה מתקיים, מהסיבה אשר תהיה, הינו מצב של קלקול.

ננסה לעמוד על הבחינות השונות, המתגלות במושגים אלו, מתוך פסוקי התורה ודברי חז"ל.



אבוס - מקום תערובת

המשנה אומרת (שבת ק"מ ע"ב): **"גורפין מלפני פני הפסם, ומסלקין לצדדים מפני הרעי, דברי רבי דוסא"**. ופירש"י: **"גורפים מלפני הפסם - שור שמפטמים אותו, גורפין אבוס שלפניו בשבת, לתת לתוכו התבן והשעורים, ולא יתערב בהם עפרורית ויקוץ במאכלו"**. עכ"ל.

כאן מתגלה האבוס כמקום **תערובת**² (ולכן הוא זוקק גריפה).

בחינה זו מתגלה עוד בנבואתו של ישעיהו הנביא על מותו של נבוכדנצר מלך בבל: **"ואתה השלכת מקברך... כפגר מובס"** (ישעיהו יד יט). ופירש"י: **"ות"י מדשדש, כמו "נבוס קמינו" (תהלים מד ו), "יַעַל הַרְי אַבּוּסָנוּ"** (ישעיהו שם,

1 אך, הגמ' אומרת (מגילה דף ט), שבתרגום שתרגמו שבעים ושנים הזקנים את התורה לתלמי המלך, הם שינו (בין השאר) את הכתוב (בראשית מט, ו): **"כי באפם הרגו איש וברצונם עקרו שור"** ל"כי באפם הרגו שור וברצונם עקרו אבוס". ועל זאת להלן, בס"ד.
2 זו גם כן משמעות הלשון **"דם תבוסה"** (עי' גדה עא ע"א).

כה), **"מתבוססת בדמיך"** (יחזקאל טו); **הנדוש** כטיט חוצות". עכ"ל.

כאן מופיע הלשון אבוס במשמעות של **דוש דוש ודריסה**.³ גם זו הוראה על הערבוב הנגרם ע"י הדריסה. הדריסה והדישה מבטלות את צורתם של הנדרסים עד שאין להבדיל ביניהם, ומתערבים זב"ז.

אנו למדים מכאן, שבשורש⁴ ההשפעה ישנה תערובת.

כמו שהוזכר, זו יכולה להיות תערובת של קלקול או של תיקון. ביתר דיוק, מצד התיקון מתגלה **האחדות**. ובנקודה זו עצמה טמון שורש הקלקול הנ"ל: אם בשורשו של השפע, **התערובת** היא שמתגלה, ולא **האחדות**, דהיינו שאין כאן **אחד**, אלא **שנים** מעורבים, יולד מכך שהמשפיע ומקבל השפע יתפרדו לשנים, ח"ו.



אביסה - אכילה כפולה

עוד שנינו (שם קנ"ה ע"ב): **"אין אובסין את הגמל ולא דורסין, אבל מלעיטין"**. ובגמ': **"מאי אין אובסין, אמר רב יהודה אין עושין לה אבוס בתוך מעיה. מי איכא כי האי גוונא? אין, וכ"דאמר רבי ירמיה מדיפת, לדידי חזי לי ההוא טייעא דאכלא כורא ואטעינא כורא"**. ופירש בעל ההלכות גדולות (ועוד), שכשמאכילים את הבהמה דבר יבש, אפשר להאכיל אותה **כפליים** משיעור אכילתה הרגיל.

כאן, אנו למדים על גדר **האביסה**; היא האכילה המרובה (והכפולה) שמעבר לצורך.

בבחינה זו, יש להבחין בין שני חלקים: האכילה של הבעל חי יתר על מידתו,⁵ נקראת **אביסה**. ובנוסף, הבהמה **האבוסה** עצמה הופכת להיות **אבוס** ("בתוך מעיה" כלשון הגמ' הנ"ל). נמצא שגם בפעולה וגם בתוצאתה מתגלה בחינת **אבוס**.

ועומק הדברים: בקלקול, האכילה הכפולה

3 לפי"ז, ייתכן שהסיפא של המשנה הנ"ל (שבת ק"מ): **"ומסלקין לצדדים מפני הרעי"**, ופירש"י: **"ומסלקין - תבן שלפניו לצדדים כשהוא רב, כדי שלא ידרסנו ברעי"**, מיירי נמי בתוך האבוס ולא רק לפני השור על הארץ. וצ"ת.
4 כזכור, האבוס הוא מקור השפע.
5 גם בזה, ניתן להבחין בין שני היבטים: האונס והרצון. ועי' בזה לקמן.

מורכבת מחלק אחד חיוני, ומחלק שני שהוא מותרות, להנאת הגוף בלבד. אכילה כזו מעצימה את הפירוד שבין הגוף לנשמה, בנתנה לכל אחד מהם חלק שוה, כאילו יש כאן שני דברים הדורשים מזון לכל אחד לעצמו.

בהתגדל באדם כח הפירוד הזה, כל השקפתו משתנית. במקום למצא בבריאה את האחדות בין המשפיע למקבל, הוא מפריד ביניהם, ואינו רואה אלא כפילות ושניות ח"ו. על אותו משקל, גופו מופרד מנשמתו רח"ל, ובמקום להיות שמש לנשמה האלוקית שבו, אין הוא נבחן אלא כאבוס.

בחינת התיקון והבחנה הזו תבאר בהמשך בס"ד.



הרצון כאבוס

המילה **אבוס** מורכבת מהשורש **אב**, מלשון **אבה** שמשמעותו **רצון**. הרצון [שהוא ה**סיבה** של השפע] יכול לצאת לפועל [כלומר להשפיע] בשני אופנים: או בהתבטל לפניו מה שמתנגד לו (ומעכבו מלצאת לפועל), או בהשתייכותו אליו.

שתי הבחינות הללו של גילוי הרצון, הן העומדות בבסיסה של מחלוקת בין רב ושמואל. על סעודתו של שלמה המלך נאמר שהיו מגישים בה (בין השאר) **"וּבְרָבְרִים אַבּוּסִים"** (מ"א ה' ג). ובגמ' (ב"מ פ"ו ע"ב) נחלקו רב ושמואל איך נאבסו אותם ברבורים: **"אמר רב - שאובסים אותן בעל כרחן, ושמואל אמר - שאובסים ועומדים מאליהם"**.⁶

"אובסים אותם **בעל כרחם**", זו בחינת הרצון של הבעל חי המתבטל לפני רצון האדם, ו"אובסים ועומדים מאליהם", כלומר שרצון הברבורים משתווה לרצון האדם.

בדרך כלל, "יותר ממה שהעגל רוצה לינוק הפרה רוצה להניק". כלומר, רצון העגל אינו שווה לרצון הפרה, וגם אינו מתבטל לו [העגל יונק כפי מידתו, ולא כפי רצונה של הפרה]. אבל **באבוסים מאליהם**, רצון היניקה משתווה לרצון ההנקה. ■ [מתוך שיעורי שמע בלבביפדיה מחשבה א-ב אבוי, שיעור זה נמסר ביום ד' בחולון ב-20:30, ומשודר בשיי

6 לדברי שמואל, יש לפרש שה**אבוס**, שהוא המקום שממנו הבהמות אוכלות, נקרא כן, כי כן הדרך להניח בו רוב מאכל כדי שהבהמות יאכלו (משם) יתר על מדתן.



המהלכים הללו הם בעצם שני השורשים הכלליים של הגלות והגאולה. מצד התפיסה של הגלות, "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה וגם את הגוי אשר יע" בודו דן אנוכי, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול". הרי שהעבודה שדרכה מתגלה צורת הבניין של כנסת ישראל לראשית האבות, לאברהם ליי צחק וליעקב, ותכלית יציאת מצרים כמו שכתוב בראשונים "תעבדון את האלוקים על ההר הזה".

אבל באמת אומרת הגמרא, "הדר קבלוה ברצון", מאהבת הנס. הרי שבעצם היציאת מצרים שתעבדון את האלקים על ההר הזה, שהתכ" לית היא קבלת התורה, דייקא הסיים שלה הוא בפורים, ומצד הנעוץ סופן בתחילתן, אז מתחיל המהלך בפורים ואחרי זה מגיע ל"ידוע תדע כי גר יהיה זרעך". זהו מהפך פנימי בכל העמקות של פנימיות עבודת הנפש.

וכאן סוד הגאולה האמיתית, סוד הגאולה שאפילו ש"עבדי אחשו" רוש אנן", אבל זוהי עבודת שנמשכת מתוך דביקות, זוהי לא עבודת שבאה מקליפה. הרי אנחנו רואים שבתוך העבודת הזאת מתגלה המתן-תורה בעצם, ה"הדר קבלוה ברצון".

בעומק של "הדבר קבלוה ברצון", הרי מצד המעמד הר סיני היה גי' לוי: "דבר אתה עמנו ונשמע ואל ידבר אלוקים עמנו פן נמות". הרי שמתן תורה היה גילוי של "משה עבד נאמן קראת לו", זה היה ההמ" שכה של הגילוי של מתן תורה.

אבל בפורים - "הדר קבלוה ברצון", רצון מצד הגמטריא אחד יותר ממשנה כמו שכתוב בספרים [שמה - שמ"ו]. יש כאן גילוי עליון יותר מההתגלות של מתן-תורה. הדר קבלוה. וכאשר מתגלה נקודה בפורים שהיא יותר ממתן תורה - "הדר קבלוה" - מתגלה כאן עומק פנימי בצורת העבודה.

"כל המועדים בטלים חוץ מפורים", מצד שפורים הוא לעתיד לבוא, ובעומק: כאשר אנחנו אומרים שהמועדים בטלים, הרי ששורש ההתגלות של המועדים הוא בתוך גדר הגלות, בתוך השית אלפי שנים, ולכן יש לו התבטלות. אבל ההתדבקות "כראש" לפורים, זה בעצם ההמשכה של העולם הזה מאור דעולם הבא. "כל המועדים בטלים ופורים לא בטל", ואם אנחנו מעמידים את שורש נקודת העבודה כפורים, הרי שיצרנו נקודת המשכה מהאור של העולם הבא לעולם הזה.

מצד התפיסה הפשוטה זה "היום לעשותם ומחר לקבל שכרם", "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", והרי שהעלמא דאתי נמשך מה פעולה של העלמא הדין. מה שאין כן מצד התפיסה הפנימית של העבודה, יש כאן "ונהפוכו" בעבודה, זהו מהלך פנימי שהופך את כל צורת הנפש. האדם מדבק את עצמו באור של הלעתיד, בהפשטת הלבושים, ומשם הוא יונק את מקור חיותו.

נסה להסביר את הדברים במילים פשוטות מאד.

במעמד הר סיני היו שני גילויים: מחד היה גילוי של נתינת התורה, עשרת הדברות, שהם שורש כל התורה כולה, ומאידך היה גילוי של "קרע את כל הרקיעים והראה להם שאין עוד מלבדו". איפה ההתחברות של שני המהלכים הללו? יכול להיות לזה שתי צורות, יש במה שהאדם מתחבר לעשרת הדברות, וע"י הכניסה לעומק הפנימי של עשרת הדברות הוא מגלה את מי שאמר והיה העולם, שהוא המולבש שמסתתר מאחורי הלבושים, עשרת הדברות עשרה לבושים.

יש מהלך שהוא להיפך, שאדם מדבק את עצמו במי שאמר והיה העולם, והפועל יוצא של זה, שיש עשרת הדברות. הרי הקב"ה כולל הכל, ומצד ההתכללות של הכל הוא כולל גם את עשרת הדברות.

איפה נקודת הראשית של עבודת האדם? האם נקודת הראשית של העבודה היא התדבקות בעשרת הדברות כשורש, ואחרי כן התרי"ג התפרטות, ואחר כך עוד יותר התפרטות עד פרטי כל התורה כולה שנמצאת בידינו, ומשם שורש נקודת ההתחלה, וע"י קיבוץ הפרטים מצד החיצוניות, והכניסה לעומק הפנימי של התורה, כמש"כ בחז"ל "לפרוש ממנה איני יכול" אז כשאדם נכנס לפנימיות פנימיות התורה,

הוא נושק כביכול בבורא עולם, "שקני מנשיקות פיהו". והרי שההתגלות של הבורא עולם הגיעה במהלך דרך עשרת הדברות.

מאידך יש נקודה הפוכה, שיש מי שאמר והיה העולם, וע"י שאדם דבק בו יתברך, נעשו כליותיו שתי מעינות כלשון חז"ל באברהם מעצמו למד תורה. באברהם אבינו מתגלה מהלך - "הציץ עליו בעל הבירה". הרי שכל התורה שהוא ינק, הוא ינק ממהלך של "הציץ עליו בעל הבירה", זאת היתה שורש היניקה של התורה אותה הוא קיבל, זה מהלך שהיה אצל האבות.

מה שאין כן לאחר מתן תורה, לא יכול להיות דבקות לגמרי ב"הציץ עליו בעל הבירה" כמו שכותב הרמב"ן שדווקא באבות הותר הענין של שתי אחיות, ועוד כל שאר האיסורים שמצאנו שכביכול עברו וקבלו האבות, מה שאין כן במתן תורה שבוודאי התחדש מהלך של שביל דרך "עשרת הדברות".

אלא שגדר שאלת העבודה היא, האם האדם כורך את הצורות האלה בבת אחת, כרצוא ישוב רצוא ישוב, מחד הוא דבק ב"קרע את כל הרקיעים והראה להם שאין עוד מלבדו", ומאידך הוא דבק בעשרת הדברות שניתנו מהבורא עולם, והרי שלרגעים תבחננו יש את נקודת הרצוא ושוב, נקודת התנועה בנפש לאיפה הוא מחובר.

כשאנחנו נמצאים עכשיו בחטא "עץ הדעת", זה סוד "הידוע תדע", הוא תיקון לחטא הק" דמון כידוע. ההרגל של הנפש תפיסת הנפש, מדרגת הנפש היא לבקש כל דבר בידיעת הדברים, עד אשר אם האדם זוכה שהוא לוקח את כל כוחות השכליות שבו, ומשעבד אותם בתכלית השעבוד אליו יתברך, הרי שהם מגיעים לאפסיות העצמית שלהם, ומשם יכול אדם לבקוע ולהגיע לבורא עולם.

אבל, מי יאמר שהוא יכול לקחת את כל כוחות נפשו, עד כלות הכוחות, כל כוח השכליות ולבקוע ע"י נתינת כל כוח המחשבה אליו יתברך. יחידי סגולה! מה אם כן נקודת הדרך המתהפכת? כאן בא סוד היום, סוד היום בא לברר שיש מהלך של דרך שונה לחלוטין בצור רת העבודה. האדם קם בבוקר, הנקודה הראשונה, לפי שיטת הפוסקים שהרהור לא נצרך לברכת התורה לכאורה יש מקום להקשות מדוע אומרים "מודה אני", היה צריך לחשוב בלימוד?

כאן מתגלה שיש שני שורשים ליניקה של הנפש: "מודה אני לפניך!" המחשבה הראשונה היא עם הבורא עולם. מותר להרהר בבורא עולם לפני ברכת התורה, או אסור? פשוט וב" רור בלי צל של ספק שזה מותר. ולמה? כי זה העצמיות, זה לא שייך לברכה, זה לא שייך להמשכה, זוהי העצמיות.

איפה נקודת השורש של הנפש? האם שורש הנפש מחפשת הבנה, בירור, בירור דקדושה, או ששורש הנפש מתחיל בנקודה הפשוטה שיש את מי שהיה ואמר העולם. "כל היושב ושונה הקב"ה יושב ושונה כנגדו", אז יש את מה שאדם יושב ומתחיל ללמוד, ואז כביכול הקב"ה בא, וכאשר הוא יושב ושונה, אז מתחדש מהלך שהקב"ה יושב ושונה כנגדו כביכול, ויש עוד את מה שאדם מביא לכאן את הבורא עולם עוד לפני ההתחלה של המחשבה.

איפה נקודת השורש של ההשגה של הנפש? הדברים הללו צריך לדעת הם היסוד הפנימי של סוד גאולת הנפש. כשם שבגאולת הזמן, כל המועדים בטלים ופורים לא בטל, והרי שהאור של נקודת הגאולה, הוא דייקא כאן - כך גם בגאולת הנפש הפרטית! וברור ופשוט הדבר שכל נקודת הגלות שנמצא בנפש שאין חיבור פשוט בתכלית הנפש טוט אליו יתברך שמו, כי אין בלתו, וההרגל הפשוט של הנפש, שאדם צריך לזכור מהקב"ה בכל עת ובכל שעה, את הידיים זוכרים, את הרגליים זוכרים, את המציאות זוכרים, איפה בורא העולם בפשיטות? אם לא, התורה היא עדיין בדת, ואם היא עדיין בדת, אנחנו חוזרים למלך פסח, שבועות, אז היה מתן תורה. אבל זו לא התורה של "הדר קבלוה".

תורה של "הדר קבלוה" זה נעוץ סופם בתחילתן, ובנפש העבודה להתחיל את העבודה מפורים, לא לסיים. אלו דברים עמוקים, עמוקים, בכל אופן הנפש. העבודה צריכה להתחיל כאן, לא להיגמר כאן. זה **מעגל** של שנה, אז נעוץ סופם בתחילתן. בעיגול הסוף נעוץ בהתחלה, וצריך להתחיל את העבודה בפורים. צריך לדעת, התורה ארוכה רחבה, פשוט וברור הדבר שאין בכח אנוש להכיל את הכל, זה למעלה מין המציאות של הנברא שהוא מוגבל. איך האדם יכול באמת לינוק תורה אמיתית, להתחבר באמת לתורת אלוקים, לתורה של אלוקות? זה לא שכליות של נברא, זוהי תורה של בורא.

תורה של בורא צריך לדעת, צריך לינוק את זה מהבורא עולם! לא יונקים את זה מהמח" שבה העצמית של האדם. לינוק מבורא עולם כלומר, שאדם צריך לדעת שהקב"ה יושב ושונה כנגדו. אם אדם לומד עם חברותא, הוא לא שוכח ממנו פתאום וחושב שהוא נמצא לבד. יש חברותא! איפה החברותא של הקב"ה? אפשר לחשוב שזה מוסר, לחשוב שזה התעוררות, אבל צריך לדעת שזה לגמרי לגמרי לא הדברים. כולם סובלים, אין אדם שלא סובל. מה שורש הסבל של כולם? הכל בלבולים, עולם מלשון העלם, תורת בכל, בלול, בלול, כידוע בספרים.

(המשך בעמוד ח')



הפשטת הלבושים

(המשך מעמוד ז')

עומק השכרות

אז הוא לא בא בגלל אחרים? מה האמת בנפש האדם? מה באמת האדם רוצה? לשמוע שיחות נו, השיחות יביאו את הגאולה? מה יביא את הגאולה הכללית, והגאולה הפרטית? אם מכניסים בורא עולם לכל נקודה, יונקים תורה מבורא עולם, תפילה מבורא עולם, גמילות חסדים מבורא עולם, שלושה עמודים יש, אבל יש מי שמעמיד אותם. וזה לא בהעלם, זה צריך להיות בגילוי, בגילוי בנפש. אפשר לדבר בעוד ועוד לבושים, אבל אם ברור שמגיע היום של הפשטה, שמח פשים את הפשטה, חיים עם נקודה של הפשטה בלי לבושים - אין צל של ספק, אין דרך להגיע לגאולה, אם לא דרך האור של פורים. וצריך בירור גמור האם באמת האדם מפנה דעתו לבורא עולם. זה לא מוסר! זה מציאות! זה עצם המציאות של הנברא, כך זה החיים, זה המציאות!

הרי כשאדם שומע כאן דברים, מי מבין ומי לא מבין, כל אחד לפי עניינו מי הבין ומה לא הבין, ואחרי זה יש קשיות, יש שאלות וכו' וכו'. הרי מה התשובה הפשוטה? הרי כשאדם לא מבין, במקום לבוא לשאול אותי, שיבקש קודם מהקב"ה שיבין. האם יש תפילה אחת לרגע לפני השא- לות? או שכבר בוער: הנופש מנסה להבין, לא מבינים - שואלים, ממשיכים. איפה הקב"ה בתוך כל המערכת? זוהי כל השאלה! אפשר להמשיך עוד ועוד, בודאי שכל פירור של תורה זה נורא נוראות, אבל האם אנחנו מחפשים פירוים? מחפשים את השורש של התורה, והשורש של התורה זה הקב"ה.

הדברים הם ברורים, והם אמת. אפשר לדבר עוד רעיונות, ועוד רעיונות... אבל צריך בירור אחד ברוח: כמה כל אחד הכניס את הקב"ה לחיים שלו יותר? ילכו מחיל אל חיל, חייב להיות שהג- קודה של החיים תהיה מבוררת. מגיעים ליום הפורים. כל אחד מחפש הפשטות, כל הפושט יד נותנים לו, פושט זה מלשון מפשיט, הוא הפשיט את עצמו, אז מה הוא מבקש? הוא לא מכין את עצמו לקבל את האור של יום, אז איך הוא יקבל? ואם הוא מכין את האור של יום, הרי שהוא חושב לשנות מפורים ואילך לשנות את כל החיים? אז בשלמא יום כיפור, מקבלים קבלות לע- תיד לעוד שנה, ויום הכיפורים בפורים, כתוב כאן שזה סוד של תשובה, סוד של תשובה בעומק זה לשוב, לשוב משמעו לקבל נקודה של תנועה שונה.

מה העומק של לשוב? בן אדם הלך ישר, הוא חוזר, הוא פועל פעולה שונה. מה הסוד של תשו- בה של פורים? סוד של תשובה של פורים לגלות לא שהסדר הוא מפסח לפורים, אלא מפורים לפסח. זה סוד התשובה, להשיב את צורת התנועה שאנחנו מכירים.

אז אם מבורר בנפש מהו האור של יום, מהי נקודת העצמיות של יום? מהי תפיסת היום? ואם כן, האם באמת יש החלטה להפוך את החיים מיניה וביה ולתת להם צורה שונה? אם כן, יש באמת פושט יד, כי הוא הפשיט את היד, ויצר יד חדשה לקבל. אבל אם לא, זה ח"ו כמו שאדם הופך את ידו שנותנים לו צדקה.

אני מקווה בעזרת ה' שהדברים מצד אמיתותם ברורים... צריך לברר את הנקודה האם היניקה היא מהבורא עולם את החיים? לינוק ממנו את התורה! לינוק ממנו את המצוות. ואז כל נקודה נעשית בהתקשרות אליו יתברך שמו.

הקב"ה יהיה בעזרנו, שיהיה הכנה של הכלים לאורו של יום, והקב"ה יאיר בלב כל אחד ואחד בהתגלות גמורה, ותהיה גאולה כללית לכל הכנסת ישראל, ולעולם כולו. ■ [מספר בלבבי משכן אבנה ח"ו פרק יז]

כאשר האדם מחובר לבורא עולם, אז על אף שבמחשכים הושיבני כמתי עולם, זה תלמודו של בבל, אבל "כי אשב בחושך ה' אור לי!" "ליהודים היתה אורה זו תורה". מה כתוב כאן? שרק מצד המהלך של "הדר קבלוה" התחדש שזה "תורה אור!" בלי זה, זה לא תורה אור, זה במחשכים!

צריך לדעת את זה בבירור שאין בירור אחר כמותו. חייבים ליצור מצב ששורש היניקה הוא ממנו יתברך. כאשר האדם מחובר להקב"ה, הוא יכול לדעת ברגע אחד מה שצריך לזה שבעים שנה. הוא יונק ממקום בלתי מוגבל, הוא לא יונק מהשכל המוגבל של עצמו, הוא יונק מהבורא עולם.

אין סוד אחר לחיים. הסוד היחיד שנמצא בחיים, שהתורה יכולה להוות שילי להגיע לבורא עולם, וזה מצד "מתנתא לעילא", אבל מאידך "מלעילא לתתא" האדם מגיע מהבורא לתורה, הוא מגיע מהבורא לתורה, ומהתורה לבורא, וחוזר חלילה בכל עת ובכל שעה, ואז הוא כולל את הגלות והגאולה בבת-אחת, יש לו את ה"קרבנה אל נפשי גאלה". באמת, כשאדם מחובר לבורא עולם, כמו שיהיה בסוד הגאולה, תרבה הדעת וכבר לא ילמדו איש את רעהו. למה לא? כי האדם לא ינק מהדעת של עצמו ולא מדעת של אחרים, אלא רק ממנו יתברך שמו. צריך להפשיט את הלבושים. מצד העבודה הפרטית נברר את הדברים קצת. שאלה מאד פשוטה: האם לפני שבים לשמוע, חמש דקות חושבים על הקב"ה? או שכל אחד רץ, רץ, רץ, מהר ומגיע? אז איך אפשר לקבל?

אם באמת באים לחפש בורא עולם, צריכים הכנה, חסידים שוהם שעה אחת ומתפללים. אז אדם לא יכול להכין את עצמו שעה אחת, הוא עוד לא במדרגה להכין את עצמו שעה, אבל הוא מבין שתפילה צריך לקבל מהבורא עולם, יש תפילה קודם התפילה, כידוע מרבי אלימלך מליז'נסק, אדם הרי יודע שלדבר אינו יכול, ה' שפתי תפתח!!! צריך להיות מחובר לבורא עולם בשביל שיהא אפשר להתפלל.

אז אפשר עוד ועוד, ועוד אלף שנה וגם אלפיים שנה. אז אם האדם לוקח את הנקודה הפנימית, והיא: להרגיל את הנפש מהבורא עולם, לחשוב מהבורא עולם, לחשוב מהבורא עולם, לחשוב מהבורא עולם... ומשם לינוק מידות טובות, משם לינוק תפילה, ומשם לינוק תורה - הרי שיש נקודה של התחברות. אבל אם לא? אז זה התעוררות אולי, זה סתם מעניין, יכולים להיות הרבה אופנים בשביל מה לשמוע, אבל אם זה נכון, חייב להיות שהאדם יכנס למהלך של הכנה בנפש, בכל דבר ודבר להכניס את הבורא עולם.

בוודאי שבהתחלה אולי זה קצת קשה, נו אם זה קשה? הרי אנחנו רוצים גאולה, שנאמר את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח, אבל האם בנפש, אדם מכין את ההכנה לבנין בית המקדש בירור שלים ולגאולת משיח בין דוד? הרי זה גופא הגאולה! זה לא הבנין החיצוני של הבית, מה שאבל קורע! הרי ביום בו נחרב בית המקדש נולד בו משיח, הוא חורבן אבל נקרע הלבושים בלשון חז"ל, כביכול הקב"ה קרע כך כתוב בחז"ל, וכאשר יש קריעה - מתגלה, הקב"ה גלה לבני אדם.

צריך לדעת בברור מה יוצא מכל הדיבורים? אם יוצא נקודה אחת פשוטה, שמבינים שנקודת שורש היניקה של כל דבר הוא ממנו יתברך, אז כשאדם הולך ללמד, צריך לפנות שתי דקות לפחות לקב"ה. לא דיברנו על שעה! שתי דקות לחשוב ממנו יתברך! לחשוב שהתורה מגיעה ממנו, והיושב והשונה כנגדו צריך להכניס את זה למהלך, צריך לחיות עם בורא עולם. אם לא - אז לפני הפורים, בפורים, ואחרי פורים - הכל אותו דבר. כל אחד עבר הרבה פורים, המשיח בא?



שאלות ותשובות

שאלה האם יש בעיה להשתמש בצחוק ע"מ לרפאות מחלות נפש, ולאנ- שים שנמצאים במבוכה? **תשובה** אמנם ישנם אנשים שנמצאים במקום כ"כ נמוך, שבמצבם השחוק הזה יכול להועיל להם. אלא שצריך להגדיר מה הם הג- בולות של כל דבר. כשלא תופסים את הגבולות הנכונים, אזי בנ"א תופסים זה כמציאות כללית. ראשית, מי שעוסק בשחוק הזה נופל, וכתוצאה מזה, גם אחרים סוברים שהשחוק הוא חלק ממציות החיים, והם לא תופסים שהשחוק שהם משתמשים איתו צריך להיות בשיעור הנכון. לו יצויר שהשלב הראשון של הטיפול היה ע"מ להגיע לנקודה יותר עליונה, תינתן, אבל מה שקורה למע- שה הוא שבנ"א מתרגלים לתפוס שהשחוק הוא חלק ממערכת החיים. לכן כל דבר מהסוג הזה, אם משתמשים בו בשיעור ובגבול הנכון, יש לזה מקום בקד- שה. אבל ברגע שהוא חורג מאותו מקום שראוי להשתמש בו, לא רק שהוא לא

מועיל, אלא הופך להיות מזיק. כשלוקחים למשל דוגמא של ליצנות רפואית, כשיש בן אדם שנמצא בדכאון כ"כ עמוק שאין דרך לשמח אותו אלא בחלק הזה, זהו מה שצריך לעשות. אבל אדם שנמצא במצב קצת יותר טוב, אז יש להשתמש בשני חלקים: גם עם שמחה פנימית וגם עם ליצנות חיצונית. אבל ברגע שמתרגלים ש'ליצנות רפואית' הפכה להיות דרך, אז בעצם לוקחים בנ"א הנמצאים במקום יותר גבוה ומפילים אותם למטה. ניתן דוגמא נוספת - שמחת חתן וכלה. מה קורה ברוב המקומות של שמחת חתן וכלה? האם זה שמחת חתן וכלה או ליצנות חתן וכלה? שם זה כבר לא ליצנות רפואית, אלא לוקחים את החתן והכלה שהם נמצאים בימים הכי גבוהים של החיים, ומשמחים אותם בליצנות. מאיפה זה נובע? זה כבר מגיע ממקום בנפש שבנ"א תופסים שהשמחה הכוונה שחוק וליצנות. כל זה נובע מחמת שלא מעמידים את הגבול הנכון והשיעור הנכון של השחוק והליצנות במקומה. כיון שהותרה הותרה כל הרצועה, ואז כל שמחה הופכת לליצנות. הצד השווה בין 'ליצנות רפואית', שמחת חתן וכלה, ושמחת פורים - שבני אדם תופסים שהכוונה של 'שמחה' הוא 'ליצנות'.